LISTOPAD W DOMU BRETANII

XXXIII Dni Bretanii

12-22.11.2026

33. edycja Dni Bretanii upłynie pod hasłem pamięci, która łączy. Pamięć lokalnego dziedzictwa kulturowego, które, choć jest szanowane i pielęgnowane przez Bretończyków, mierzy się z konkurencją kultury francuskiej i globalnej. Pamięć o przeszłości przetrwała w miejscach ważnych dla Bretończyków z punktu widzenia historii, ale też ludowych wyobrażeń. Zachowała się też w niedawno odkrytych fotografiach archiwalnych Yvonne Kerdudo, dokumentujących życie mieszkańców krainy Trégor z pierwszej połowy XX wieku. Pamięć czasów minionych jest również przekazywana od pokoleń w tradycyjnej muzyce i tańcach, które, jak co roku, zagoszczą na Dniach Bretanii przy akompaniamencie świetnych bretońskich muzyków.

fot. Yvonne Kerdudo

12.11 (czwartek) g. 18

Wernisaż wystawy fotografii Yvonne Kerdudo „Kadry pamięci. Bretania sprzed stu lat okiem Madame Yvonne”

Bretońska fotografka Yvonne Kerdudo (1878-1954), zwana Madame Yvonne, uczyła się fachu u samych braci Lumière. W 1908 roku, po krótkim pobycie w Paryżu w poszukiwaniu pracy, powróciła do rodzinnej krainy Trégor, gdzie przez niemal 50 lat, poruszając się na rowerze, utrwalała na szklanych płytkach najważniejsze momenty życia mieszkańców: chrzty, komunie, śluby czy wyjazdy na front, ale także lokalne święta, prace w polu oraz inne sceny z życia codziennego. Jej fotografie ukazują wszystkich: dzieci, młodych i osoby starsze, a nawet… zmarłych. Choć najczęściej wykonywane na zamówienie, zdjęcia te są naznaczone osobistym – bystrym, a zarazem życzliwym – spojrzeniem Madame Yvonne i stanowią bezcenny dokument epoki, uwieczniający mieszkańców Bretanii I połowy XX wieku, ale odkrywający też kulisy pracy fotografki. Jej dorobek to ponad 20 000 fotografii uwiecznionych na 13 400 szklanych płytkach, które pozostawały ukryte gdzieś na strychu przez prawie 45 lat po śmierci autorki, która została z czasem zapomniana. Dopiero, gdy w 2005 roku stowarzyszenie Papierthéâtre zakupiło cały zbiór, rozpoczął się społeczny projekt archiwizacyjno-digitalizacyjny, mający ocalić od zapomnienia zarówno samą Yvonne Kerdudo, jak i jej portretowanych. Zbiory przejęło niedawno Archiwum Departamentalne Côtes d’Armor, od 2025 roku udostępnia je publicznie.

Podczas wernisażu o fotografce opowie kuratorka wystawy, **Marta Tomczak**, a o konserwacji szklanych negatywów – **Gwénola Furic**.

Wystawa czynna do 28.02.2026 r. Wstęp wolny
Godziny otwarcia: pon.-ś.: 10-18, cz.-pt.: 9-17

16.11 (poniedziałek) g. 18

Najważniejsze miejsca pamięci w Bretanii – wykład Pascala Ory

Wykład ukaże Bretanię przez pryzmat wyjątkowych miejsc przypominających o ważnych momentach dziejów regionu lub istotnych dla współczesnych Bretończyków. Od megalitów w Carnac, przez miejsca kluczowych średniowiecznych bitew, liczące się zamki, portowe ośrodki handlu niewolnikami, mur rybaków, którzy zginęli na morzu podczas połowów dorsza u wybrzeży Islandii, po miejsca ogniskujące współczesne konflikty społeczne, np. protesty przeciw budowie elektrowni jądrowej w Plogoff lub jednoczące Bretończyków w pozytywnych kontekstach, kulturalnych czy sportowych. Usłyszymy też o miejscach fikcyjnych i/lub nadal funkcjonujących w zbiorowej świadomości, jak np. las Brocéliande obecny w legendach arturiańskich. Poznamy region o bogatym dziedzictwie, pełen kontrastów – jednocześnie celtycki i romański, zakorzeniony w przeszłości, a zarazem otwarty na innowacje.

Pascal Ory – wybitny francuski historyk o bretońskich korzeniach, emerytowany wykładowca na Uniwersytecie Paris 1 – Panthéon-Sorbonne, członek Akademii Francuskiej. Autor kilkudziesięciu publikacji, w tym na temat dziedzictwa rodzinnej Bretanii, np. „100 miejsc pamięci Bretanii i Bretończyków" (2010) i redaktor prowadzący „Encyklopedii Górnej Bretanii" wydanej w 2025 roku. Często gości w roli eksperta we francuskich mediach.

fot. Yvon Boëlle

17.11 (wtorek) g. 18

Tajemnice Górnej Bretanii – wykład Pascala Ory

Górna, tj. wschodnia, Bretania to obszar o wyraźnej, choć długo marginalizowanej tożsamości kulturowej. Wykład pozwoli lepiej poznać bogate dziedzictwo kulturowe tej części Bretanii: wymierający już dziś język gallo, kulturę ludową, zwyczaje, które rozwijały się na styku wpływów bretońskich i francuskich, fenomen przywiązania do lokalnych wspólnot, krajobraz typu *bocage* oraz najważniejsze miejsca na mapie Górnej Bretanii.

19.11 (czwartek) g. 18

Warsztaty muzyki bretońskiej
Prowadzenie: Miron Stieler, Michał Zajączkowski-de Mezer

Warsztaty adresowane są do muzyków swobodnie grających na dowolnych instrumentach akustycznych i mają na celu nauczenie bretońskich melodii tanecznych. Tematem spotkania będzie taniec ridée na 6.

Miron Stieler – multiinstrumentalista, absolwent PSM II st. im. F. Chopina w Poznaniu w klasie skrzypiec, doświadczony i ceniony nauczyciel gry na instrumentach, specjalizujący się w edukacji dorosłych. Prowadzi Szkołę Skrzypiec dla dorosłych – Miron Stieler. Współtworzy kilka projektów muzycznych m.in. z muzyką bretońską.

Michał Zajączkowski-de Mezer – gitarzysta folkowy zafascynowany muzyką tradycyjną z różnych stron świata, wieloletni uczestnik sesji folkowych w Poznaniu, obecnie aktywny w zespole muzyki balfolkowej Balsam. Na co dzień programista.

Wstęp wolny, zapisy przez formularz.

21.11 (sobota) g. 14-16 | Retro Dance Studio, ul. Wielka 19

Tańce bretońskie to głównie tańce w kręgu i korowodzie. Warsztaty przygotują do aktywnego udziału w potańcówce bretońskiej (fest-noz). W programie takie tańce jak: tour, rond de Saint-Vincent, laridé na 8, suite Loudéac, ridée na 6. Opcjonalnie, jeśli starczy czasu, suite plinn.

Tomasz Kowalczyk – nauczyciel tańców bretońskich dyplomowany w Bretanii, pasjonat Bretanii i jej kultury, inicjator i wieloletni animator ruchu bretońskiego w Polsce.

Koszt: 20 zł | Zapisy: antonina@dombretanii.org.pl

22.11 (niedziela) g. 18 | Klub BaRock, ul. Wielka 9

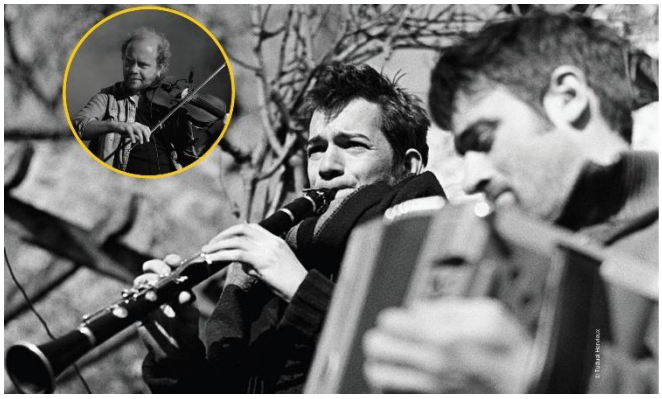

Trio Le Net/Lorho-Pasco/Droual – koncert/fest-noz*

Trio Le Net/Lorho-Pasco/Droual łączy znakomitych muzyków, cenionych na bretońskiej scenie. Meriadeg Lorho-Pasco, klarnecista, znany z takich zespołów jak Youl czy Segal, wraz z akordeonistą i kompozytorem Timothée Le Netem, współpracującym m.in. z Jeanem-Lukiem Thomas, ale robiącym też karierę solową, tworzy duet Le Net/Lorho-Pasco, a także kwartet Ital Express. Duet wykonuje muzykę autorską i improwizowaną, łączącą elementy bretońskiej muzyki tradycyjnej z zewnętrznymi wpływami, np. jazzem. W Poznaniu artyści wystąpią z gościnnym udziałem świetnego skrzypka Pierre'a Drouala, wraz z którym zagrają tradycyjne bretońskie melodie do tańca. Wielki talent muzyków, ich szerokie horyzonty, otwartość na różne style przy znajomości i poszanowaniu bretońskiej muzyki gwarantują wspaniały występ i doskonałą okazję do tańca lub obserwowania poruszających się niemal transowo tancerzy.

***Fest-noz** (z br. zabawa nocna) to potańcówka bretońska, która, za sprawą swojej niezwykłej popularności i znaczącego wpływu na podtrzymywanie bretońskich tradycji tanecznych i muzycznych, została wpisana w 2012 roku na Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO. Wspólnotowy charakter tańców bretońskich, wykonywanych najczęściej w kręgu lub korowodzie, łączy pokolenia i przedstawicieli różnych warstw społecznych. Poznański fest-noz będzie okazją do nauki kroków i wspólnego doświadczenia niezwykłej energii płynącej z tańca w grupie.

Timothée Le Net – akordeon diatoniczny
Meriadeg Lorho-Pasco – klarnet

Pierre Droual – skrzypce

Bilety: 50 zł | Sprzedaż: bilety24.pl, CIK

***

do 3.11

Wystawa grafik „Into the mist" Joela Elgina

Kolekcja „Into the mist" zainspirowana jest baśniami Zielonej Wyspy i wizytą Joela Elgina w megalitycznych grobowcach doliny rzeki Boyne. Artysta sięga do swoich irlandzkich korzeni, ukazując konkretne miejsca bądź odwołując się do znanych legend, m.in. o dawnych władcach Irlandii, o ludzie Tuatha dé Dannan, czy o Łososiu Wiedzy. By doświadczyć historii, trzeba jednak zgubić się w tytułowej „mgle", która spowija mit i prawdę. Ekspresyjne, niezwykle wyraziste grafiki Elgina są odbiciem jego szacunku dla irlandzkich przodków, ich mitów i prawd, bogów i bohaterów oraz dla dziedzictwa, jakie po sobie pozostawili.

Joel Elgin – artysta grafik specjalizujący się w akwatincie i suchorycie. Pochodzi z Iowa, gdzie studiował. Przez pięć lat wykładał w Dartmouth College. Jest emerytowanym profesorem grafiki na Uniwersytecie Wisconsin-La Crosse. Jego grafiki znajdują się w zbiorach Trinity College w Dublinie, Uniwersytetu Harvard, Muzeum Sztuki w Milwaukee i Ambasady Irlandii w Budapeszcie.

Wystawa została udostępniona przez Fundację Kultury Irlandzkiej w ramach XVIII Festiwalu Kultur Europy – Irlandia.

Godziny otwarcia: pon.-ś.: 10-18, cz.-pt.: 9-17.

2-8.11.2026

Festiwal Filmowy Ejdlkejt (X Przegląd Filmów o Tematyce Żydowskiej). Organizator i kurator: Marek Bochniarz

W dniach 2-4.11 Festiwal będzie odbywał się w Domu Bretanii, a w dniach 6-8.11 w Galerii Jerzego Piotrowicza Pod Koroną.

Program Festiwalu w Domu Bretanii:

2.11 (poniedziałek)

g. 16 – „Humus" (reż. Oren Rosenfeld, Izrael 2015, 71 min., polskie i angielskie napisy)

g. 17.20 – Rok Andrzeja Wajdy: „Dybuk Andrzeja Wajdy" (reż. Ami Tadeusz Drozd, Izrael 1988, 60 min., polskie napisy). **Spotkanie z Amim Tadeuszem Drozdem (online)**

g. 19.10 – *Nieme filmy biblijne*: „Judyta z Betulii" (reż. David Wark Griffith, USA 1914, 63 min., muzyka Goralenvolk (Maciej Wirmański), język angielski, polskie napisy)

3.11 (wtorek)

g. 16 – „Nigdy nie wrócę do Brześcia” (reż. Andrzej Titkow, Polska 2025, 61 min., język angielski, polskie napisy). **Spotkanie z Andrzejem Titkowem (online)**

g. 18 – „Do zobaczenia, chłopcy” (reż. Louis Malle, Francja/Niemcy 1987, 104 min., język francuski, polskie napisy)

g. 19.50 – *Nieme filmy biblijne*: „Życie Mojżesza” (reż. J. Stuart Blackton, USA 1909, 54 min., muzyka: Sam D., język angielski, polskie napisy)

4.11 (środa)

g. 16 Pokaz specjalny: Etiudy studenckie o tematyce żydowskiej ze Szkoły Filmowej w Łodzi, 80 min.

„Rafał z lasu”, reż. Stefania Świeca, 1949, 7 min.
„Drugie sumienie”, reż. Stanisław Bareja, 1953, 15 min.
„Medalik”, reż. Aleksander Sajkow, 1957, 17 min.
„Noe”, reż. Andrzej Kondratiuk, 1959, 11 min.
„Każdemu to czego mu wcale nie trzeba”, reż. Grzegorz Królikiewicz, 1966, 12 min.
„Z podniesionymi rękami”, reż. Mitko Panov, 1985, 6 min.
„Żeby tylko nas nie znaleźli”, reż. Maja Górczak, 2025, 13 min.
Spotkanie z Mają Górczak (online)

24.11 (wtorek) g. 18

Pałuki. Trasy literatury z regionu i o regionie – wykład prof. UAM Małgorzaty Zduniak

Jakie opowieści, wiersze i pieśni zachowały pamięć o mieszkańcach Pałuk? Prof. UAM Małgorzata Zduniak opowie o efektach swoich badań prowadzonych w ramach stypendium Marszałka Województwa Wielkopolskiego w dziedzinie kultury. Będzie to okazja, aby spojrzeć na Pałuki nie tylko jako na krainę o charakterystycznym krajobrazie, bogatej historii i tradycjach ludowych, ale również jako na przestrzeń literacką – miejsce, które inspirowało twórców i którego mieszkańcy utrwalali swoje doświadczenia w słowie pisanym oraz przekazywanym z pokolenia na pokolenie.

30.11 (poniedziałek) g. 18

„Przez naukę do sprawiedliwości”. Magnus Hirschfeld i jego czasy – spotkanie z dr. Pawłem Fijałkowskim z Żydowskiego Instytutu Historycznego w Warszawie. Organizator: Miasteczko Poznań

Spotkanie będzie poświęcone Magnusowi Hirschfeldowi – urodzonemu w Kołobrzegu żydowskiemu lekarzowi i aktywiście na rzecz praw mniejszości seksualnych. Magnus Hirschfeld był barwną, wyprzedzającą swoje czasy postacią: w Berlinie stworzył Instytut Seksuologii, walczył o prawa homoseksualistów w faszystowskich Niemczech, prowadził też kampanię na rzecz zniesienia paragrafu 175, który penalizował akty homoseksualne. Działania te realizował także przez wiele lat po wojnie. Będzie to opowieść o odwadze i prawach człowieka, a także o stosunku judaizmu do seksualności człowieka.